

SZACOWANIE KOSZÓW REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH NA PODSTAWIE SYSTEMU OPI-TPP 2.0

dr inż. Aleksandra Zgórska

dr Łukasz Pierzchała

Zakład Ochrony Wód

Główny Instytut Górnictwa

w Katowicach

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

REKULTYWACJA GRUNTÓW- definicja

Rekultywacja gruntów - rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg;

Art. 4 pkt 18 Dz.u.1995.16.78 tj.:Dz. U. z 2021 r. poz. 1326

Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalin jest przywracaniem ich do użytku. Proces ten polega m.in. na odbudowie sieci dróg dojazdowych, zbcocy, skarp oraz zabezpieczeniu ich przed erozją, ukształtowaniu terenu, uregulowaniu stosunków wodnych.

NIK, 2019

Zagospodarowanie gruntów – rozumie się przez to rolnicze, leśne lub inne użytkowanie gruntów zrekultywowanych

Art. 4 pkt. 19 Dz.u.1995.16.78 tj.:Dz. U. z 2021 r. poz. 1326

Rzeczpospolita
Polska

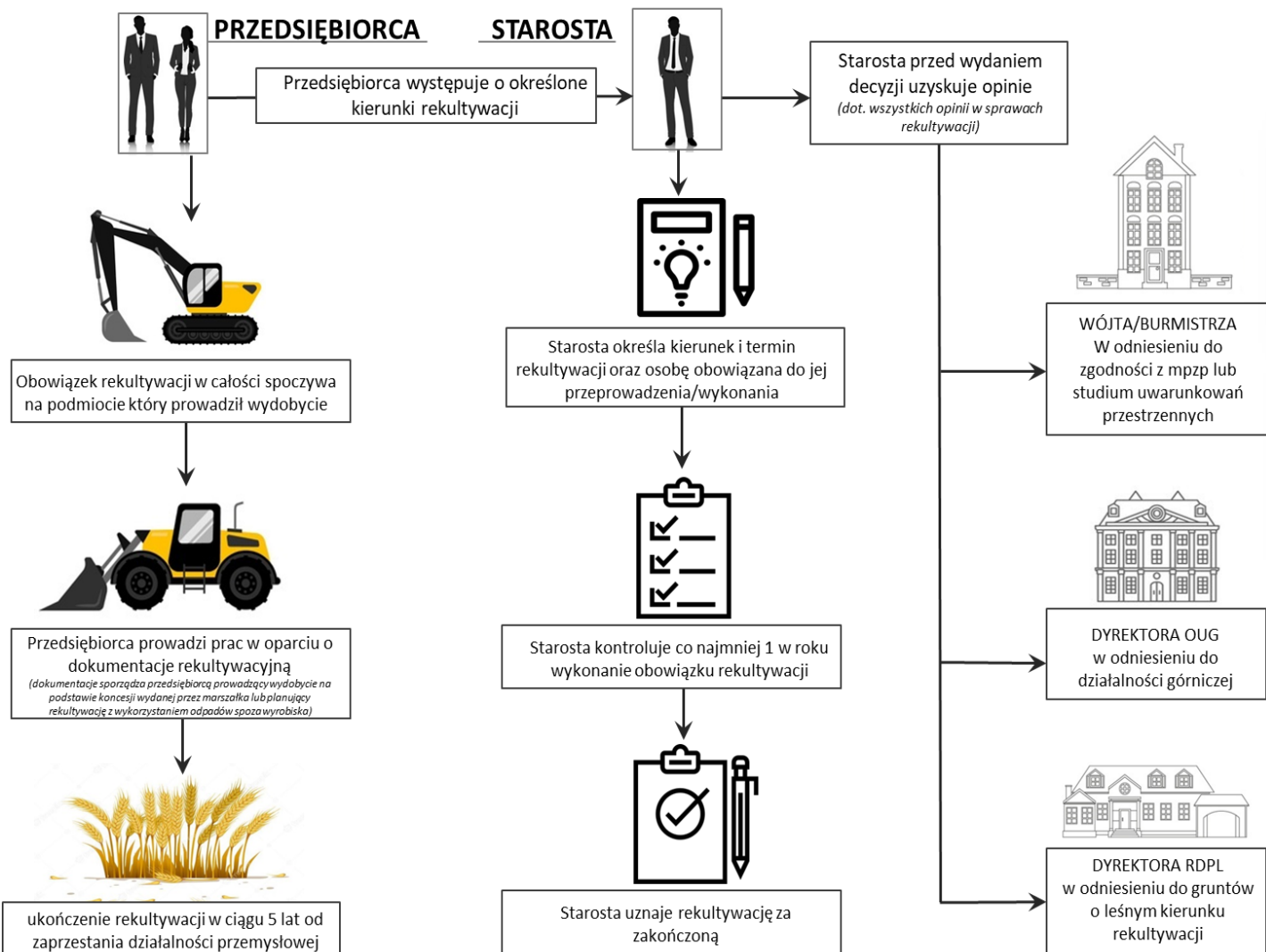
Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

GiG Instytut
Badawczy

DECYZJA O REKULTYWACJI GRUNTÓW

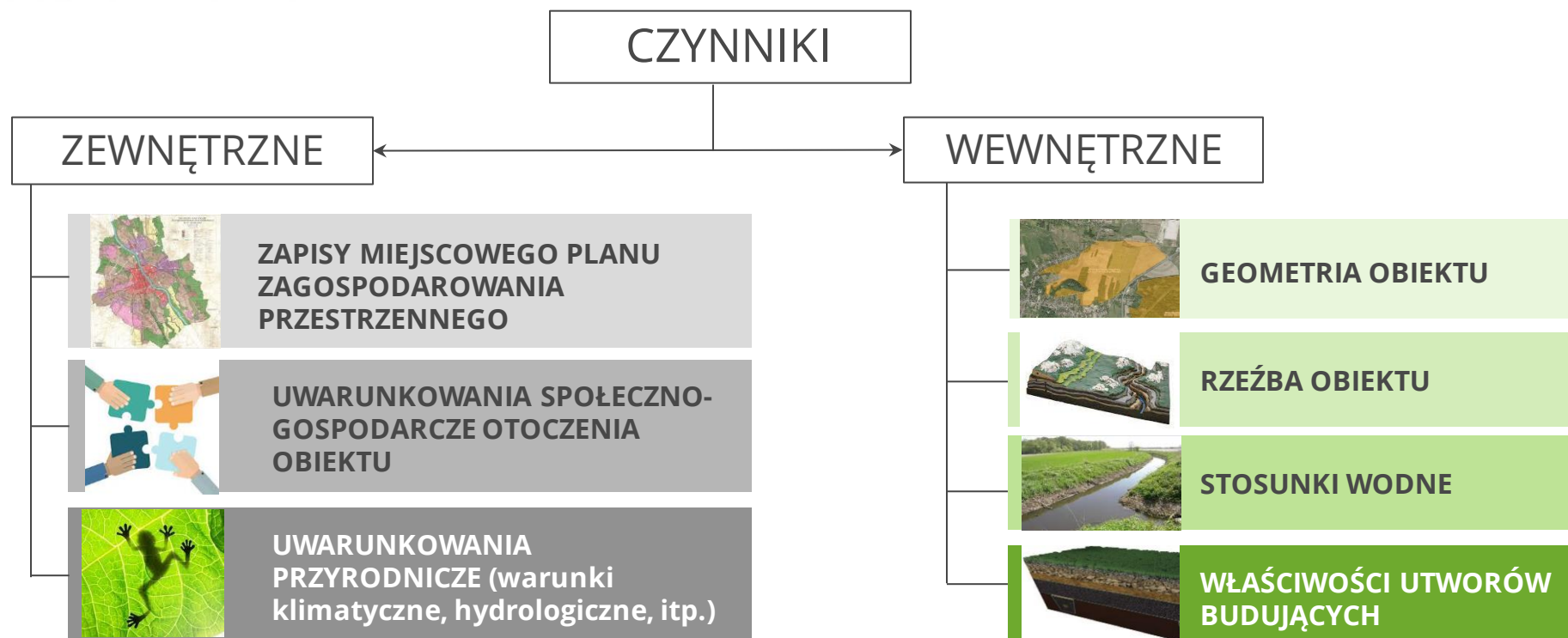

Źródło: ^{1,2,3,4} –Rekultywacja terenów zdegradowanych zarządzanych przez PGL LP, M.Palmąka

ZASADY WYBORU KIERUNKU REKULTYWACJI

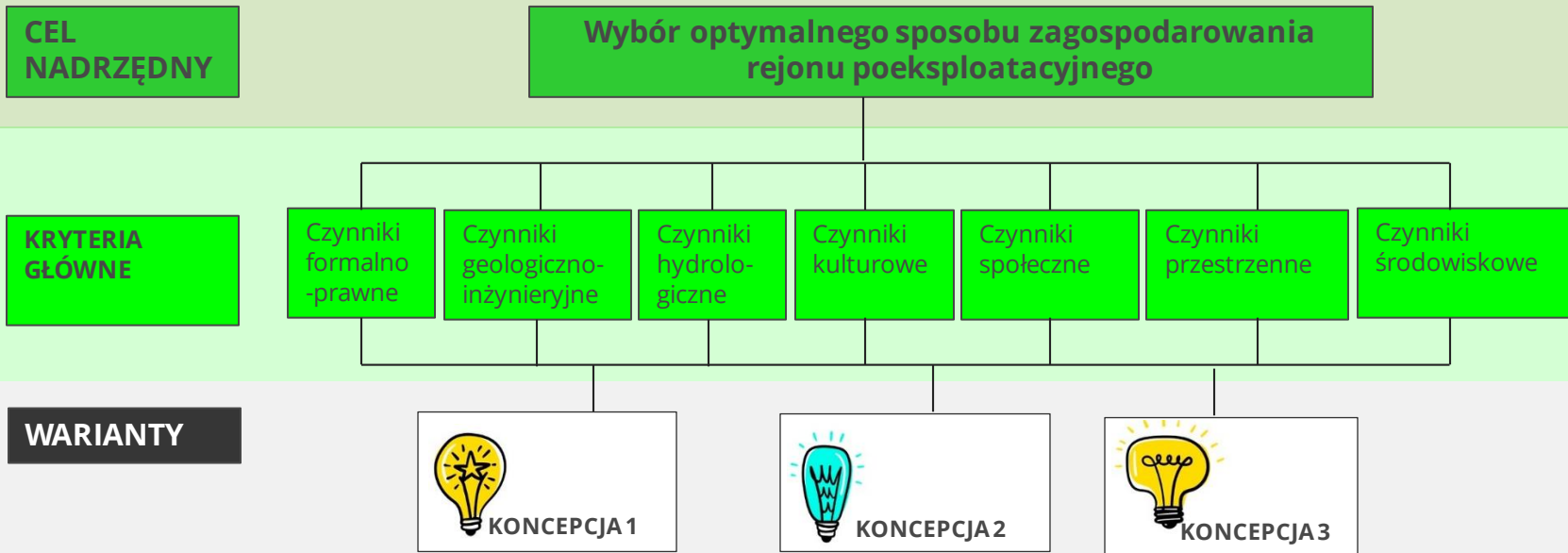

Wybór kierunku rekultywacji terenów pogórnicznych należy oprzeć na analizie czynników **ZEWNĘTRZNYCH** charakteryzujących otoczenie rekultywowanego obszaru oraz czynników **WEWNĘTRZNYCH** czyli cech przeznaczonych do rekultywacji obszaru .

WYBÓR KIERUNKU REKULTYWACJI

Rysunek 1 Hierarchiczny model decyzyjny wyboru optymalnego sposobu zagospodarowania rejonu poeksploatacyjnego (Ostrega, 2004)

SZACOWANIE KOSZTÓW REKULTYWACYJNYCH – ZAŁOŻENIA

Istotnym zagadnieniem w analizie zagadnień rekultywacyjnych są **koszty rekultywacji**, które stanowią o **opłacalności danego przedsięwzięcia** i dają **podstawę do szacowania ryzyka gospodarczego**.

Koszty rekultywacji zależą od **zakresu robót** koniecznych do wykonania w tzw. **fazie technicznej** oraz **fazie biologicznej** rekultywacji.

ALGORYTM WYCENY KOSZTÓW REKULTYWACJI – oparty został na modelu prognozowania nakładów rekultywacyjnych, który zaproponowany został w pracach Strzałkowskiego (2016) i Kaźmierczak i in. (2015).

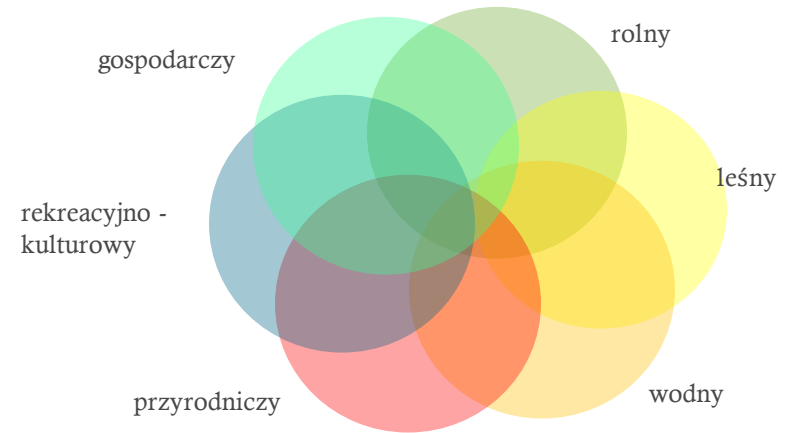
Przyjęta koncepcja obliczeń oparta jest na szczegółowej analizie rodzaju i zakresu robót rekultywacyjnych terenu poeksploatacyjnego zarówno w części technicznej jak i biologicznej rekultywacji.

Model zakłada, że projekty rekultywacyjne można zagregować wg. tzw. kierunków rekultywacji, przy czym dla każdego kierunku istnieje ograniczony i podobny zbiór operacji rekultywacyjnych, które różnią się ilością i nakładem kosztów rzeczowych.

ROZKŁAD WARTOŚCI FUNKCJI I PRZYNALEŻNOŚCI WG KIERUNKÓW W REKULTYWACJI

Źródło: <https://www.shutterstock.com/search/recultivation>

$$\mu(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0 \\ 1, & x \geq 1 \end{cases}$$

$\mu(x)$ - wartość funkcji przynależności wynikająca z rodzaju „obiektów” charakterystycznych dla danej technologii, a także rodzaju i prawdopodobnej ilości prac niezbędnych do wykonania, uwarunkowanych cechami rekultywacji

$$K = |\mu(x_i)| * |c(x_i)|$$

- K - koszty realizacji projektu
- $|\mu(x_i)|$ - funkcja przypisania nakładów względnych w analizowanym projekcie / kierunku rekultywacji
- $|c(x_i)|$ - jednostkowa cena wykonania robót x_i w tym projekcie

Rzeczpospolita
Polska

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

GiG Instytut
Badawczy

ROZKŁAD WARTOŚCI FUNKCJI I PRZYNALEŻNOŚCI WG KIERUNKÓW REKULTYWACJI

		OPERACJE REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE FORMALNO-PRAWNYM										TECHNICZNE OPERACJE REKULTYWACYJNE																	
		OFP 1		OFP 2		OFP 3						OR 1		OR 2		OR 3		OR 4		OR 5		OR 6		OR 7		OR 8		OR 9	
		ZMIANY ZAPISÓW PRAWA MIEJSCOWEGO		DOKUMENTACJA PROJEKTOWA		DECYZJE ŚRODOWISKOWE						PRACE PRZYGOTOWAWCZE		KSZTAŁTOWANIE RZĘBY TERENU		ODTWORZENIE GLEBY		REGULACJA STOSUNKÓW WODNYCH		BUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ		ZABEZPIECZENIE WYROBISKA		ZABIEGI AGROTECHNICZNE I WPROWADZENIE ROSLINNOŚCI KULTYKOWEJ		WPROWADZENIE ROSLINNOŚCI DOCELOWEJ		PIELEGNACJA NASADZEN	
		Działania rekultywacyjne										Działania rekultywacyjne																	
		DF 1.2	DF 1.2	DF 2.1	DF 3.1	DF 3.2	DF 3.3	DF 3.4	DF 3.5	DF 3.6	DR 1.1	DR 1.2	DR 1.3	DR 1.4	DR 2.1	DR 3.1	DR 3.2	DR 4.1	DR 5.1	DR 6.1	DR 7.1	DR 7.2	DR 8.1	DR 9.1					
		Zmiana zapisów w Studium	Zmiana zapisów w IMPZP	Projekt rekultywacji / Decyzja o strasnowskowytych uwarunkowaniach/ Zgoda na realizację przedsięwzięcia	Decyzja o warunkach zabudowy	Decyzja o ustaleniu lokalizacji celu publicznego	Pozwolenie na budowę / Zgłoszenie budowy	Pozwolenie wodnoprawne	Pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego	Usunięcie odpadów rozbiorowe (Usunięcie elementów infrastruktury /lub inwazyjnej	Wycinka drzew	Niwelacja i kształtowanie terenu	Usunięcie zanieczyszczeń gruntowych	Wytworzenie warstwy umożliwiającej wzrost roślin (stopień sukcesji)	Budowa systemu odwadniającego	wew. sieć drogową (zna)	zabiegi agrotechniczne (ogólnie)	wysiew	nasadzenia	prace pielęgnacyjne									
Kierunek rekultywacji	Docelowy kierunek zagospodarowania	X ₁	X ₂	X ₇	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁	X ₂₂					
PRZYRODNICZA	Rolny	0,01	0,08				0,01						0,4		0,12	0,32		0	0,02	0	0,04		0	0					
	Leśny	0,01	0,08			0,01						0,4		0,03	0,2		0	0,04	0	0,02			0,18	0,03					
	Wodny	0,01	0,08			0,01						0,4		0,39	0,1		0,01	0	0	0			0	0					
	Przyrodniczy (usługi ekosystemowe)	0,01	0,08			0,01						0,4		0,26	0,1		0,01	0	0	0,02			0,1	0,01					
UŻYTKOWA	Rekreacyjno - kulturowy	0,01	0,08			0,01						0,3		0,15	0,3		0,01	0,1	0	0,02			0,01	0,01					
	Gospodarczy (użytkowy /prze-mysłowy)	0,01	0,08			0,01						0,41		0,15	0,11		0,05	0,1	0	0,06			0	0,02					

Przeznaczenie terenu zgodnie z zapisami MPZP

Przeznaczenie i uwarunkowania wynikające z dopuszczonych form zagospodarowania terenu wynikające ze Studium

Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Ś

Ilość odpadów

Rodzaj odpadów / zanieczyszczenia historyczne

Lokalizacja odpadów

Typ roślinności

Skala zjawiska (obszar/lokalizacja)

GiG Instytut
Badawczy

UDZIAŁ PRAC TECHNICZNYCH I ZABIEGÓW BIOLOGICZNYCH W KOSZTACH OGÓLNYCH REKULTYWACJI - ANALIZA PRZYPADKÓW

Rzeczpospolita
Polska

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

GiG Instytut
Badawczy

Teren 1 – Bytom, teren po KWK „Powstańców Śląskich”

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE FORMALNO-PRAWNYM

Uregulowana sytuacja formalno-prawna (zapisy MPZP, Studium...) – zabudowa produkcyjna

Uregulowane sprawy dotyczące własności

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE TECHNICZNYM

Brak konieczności wykonywania prac przygotowawczych (usuwanie odpadów, elementów infrastruktury technicznej)

Brak konieczności wykonywania prac związanych z kształtowaniem rzeźby terenu

Brak konieczności wykonywania prac geotechnicznych

Brak konieczności wykonywania prac związanych z odtworzeniem gleby

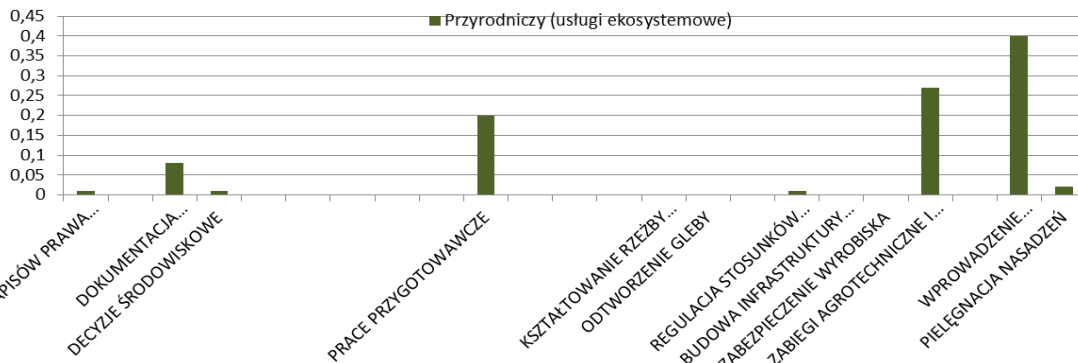
Teren uzbrojony

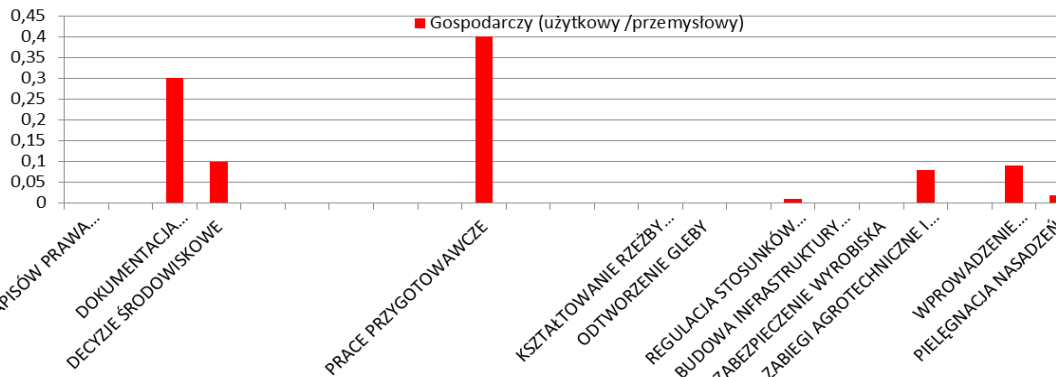
Teren dobrze skomunikowany z drogami publicznymi

Brak roślinności inwazyjnej, nieznaczny stopień zadrzewień i zakrzewień

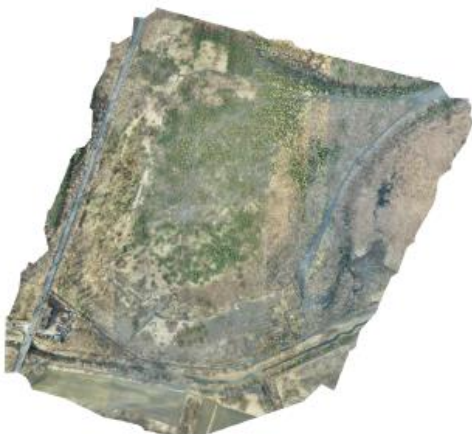

Rysunek 2 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych – rekultywacja w kierunku przyrodniczym

Rysunek 3 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych – rekultywacja w kierunku gospodarczym

Teren 2 – Ruda Śląska, teren po KWK „Bielszowice” (hałda „Borowa 2”)

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE FORMALNO-PRAWNYM

Oznaczenie terenu zgodnie z MPZP - zapisy MPZP - teren leśny

Konieczność pozyskania decyzji środowiskowych

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE TECHNICZNYM

Konieczność wykonania prac przygotowawczych

Niestabilne zbocza hałdy, konieczność zabezpieczenia skarp;

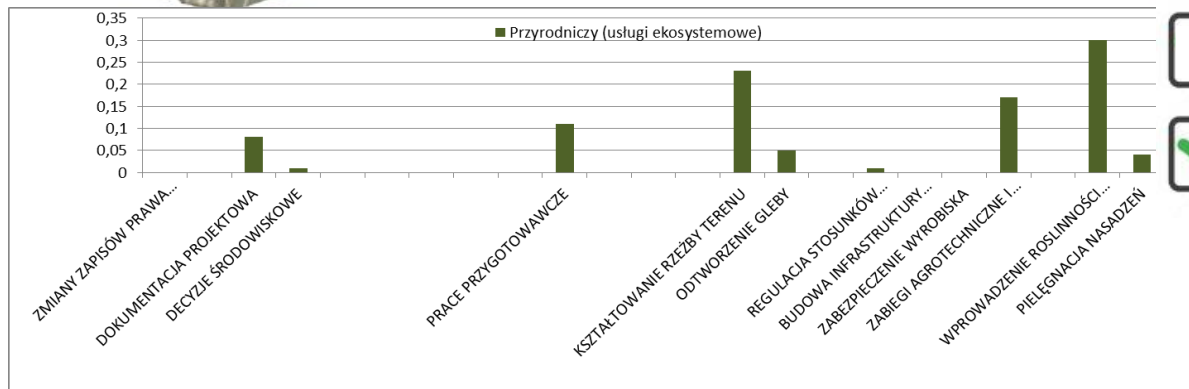
Obecność roślinności inwazyjnej, teren o znacznym stopniu zadrzewień i zakrzewień

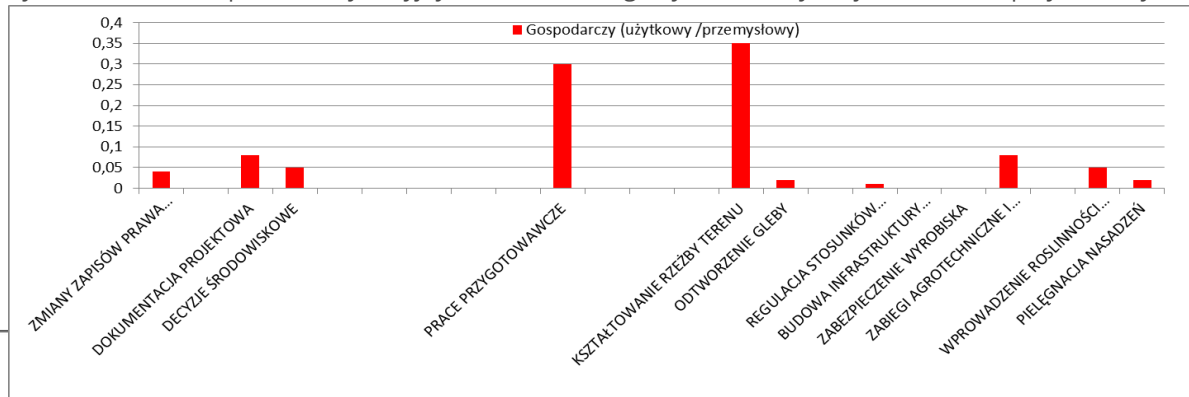
Teren częściowo skomunikowany z drogami publicznymi

Brak konieczności wykonywania prac przy przygotowawczych (brak odpadów, brak obiektów kubaturowych, etc.)

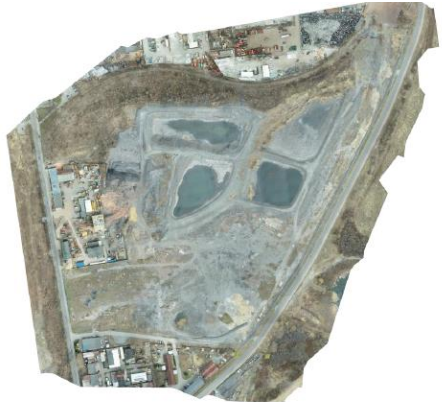

Rysunek 4 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych - rekultywacja w kierunku przyrodniczym

Rysunek 5 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych - rekultywacja w kierunku gospodarczym

Teren 3 – Siemianowice Śląskie (Hałda i zaplecze transportowe KWK „Michał”)

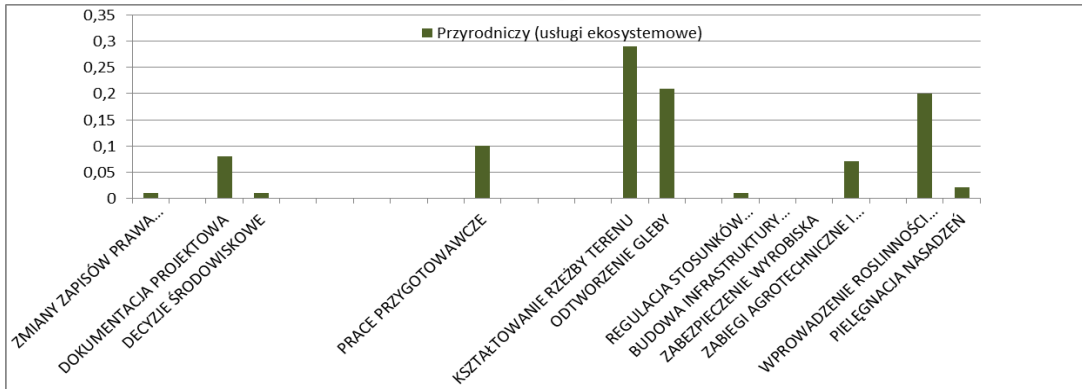

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE FORMALNO-PRAWNYM

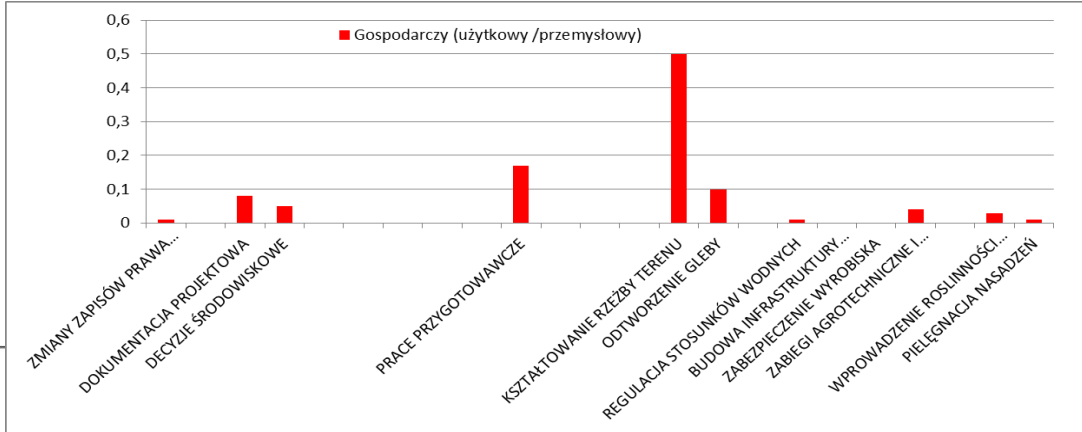
- Oznaczenie terenu zgodnie z MPZP – teren zabudowy przemysłowo-usługowej, /teren zabudowy usługowej/ teren zieleni nieurządzonej;
- Konieczność pozyskania decyzji środowiskowych

DZIAŁANIA REKULTYWACYJNE O CHARAKTERZE TECHNICZNYM

- Konieczność wykonywania prac przygotowawczych
- Konieczność wykonywania prac związanych z kształtowaniem rzeźby terenu;
- Konieczność wykonywania prac geotechnicznych
- Konieczność wykonywania prac związanych z odtworzeniem gleby
- Teren nieuzbrojony
- Teren skomunikowany z drogami zewnętrznymi,

Rysunek 6 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych – rekultywacja w kierunku przyrodniczym

Rysunek 7 Udział w prac rekultywacyjnych w kosztach ogólnych – rekultywacja w kierunku gospodarczym

Dziękuję za uwagę

GiG Instytut
Badawczy

